

Editorial

Energetická koncepce ČR chce více jaderné energie

Návrh nové energetické koncepce státu počítá se zvýšením podílu jaderné energie na tuzemském energetickém mixu z 15 % v roce 2005 až na 25 % v roce 2050. Dostavěny či modernizovány by měly být bloky jaderných elektráren Temelín a Dukovany. Koncepce zároveň předpokládá další těžbu uranu. Návrh zveřejnil ministr průmyslu a obchodu Vladimír Tošovský, podle kterého by koncepce měla Česku zajistit soběstačnost ve výrobě elektřiny.

Posílena má být v energetickém mixu ČR do roku 2050 také role plyných paliv z 18 % v roce 2005 na 21 % a obnovitelných zdrojů ze 4 % na 15 %, především pak biomasy. Naopak podíl tuhých paliv se má snížit ze 42 % na 20 % v roce 2050. Kapalná paliva mají do roku 2050 klesnout z 21 % na 19 %. Aktualizovaná energetická koncepce má podle Tošovského Česku zajistit nízkemisní a bezpečnou energetiku s trvale přebytkovou bilancí. Zároveň počítá se snížením energetické náročnosti tuzemského průmyslu do roku 2050 až o 70 %. „Naše výpočty ukazují, že do roku 2020 dokážeme snížit emise oxidu uhličitého o 35 % a do roku 2050 dokonce o více než 50 % oproti roku 1990. To považuji za důležitý vzkaz ČR před prosincovým jednáním o nové klimatické dohodě v Kodani,“ uvedl Tošovský.

Koncepce vychází z loňské zprávy nezávislé energetické komise (NEK) a jejího oponentního posudku. NEK v čele s tehdejšími předsedou Akademie věd ČR Václavem Pačesem ve zprávě uvedla, že do roku 2030 by podíl jaderné energie na celkové výrobě elektrické energie mohl dosáhnout až 77 %. V Česku to zatím je 35 %. Zpráva rovněž doporučila prodloužit životnost českých jaderných elektráren.

Tošovský řekl, že návrh státní energetické koncepce se od závěrů Pačesovy komise příliš neliší. „Jsou (podíly jednotlivých druhů zdrojů

elektrické energie) srovnatelné,“ uvedl Tošovský. Životnost stávajících jaderných bloků má být podle koncepce prodloužena na 50 až 60 let a postaveny mají být i nové bloky, například v jaderné elektrárně Temelín.

Koncepce zároveň počítá s pokračováním těžby uranu v České republice. Nyní se dokončuje těžba v dole Rožná, kde se zároveň provádí průzkum dalších spodních vrstev, a v okolí jsou prý další dvě vhodné lokality. V úvahu podle MPO připadá také obnovení těžby uranu v Ralsku, avšak šetrnější metodou, než je louhování.

Návrh na zvýšení podílu jaderné energie se nezamlouvá ministerstvu životního prostředí, zamýšlené navýšení kapacit atomových elektráren je podle mluvčího úřadu Jakuba Kašpara politickým tématem a bude předmětem dalších debat. „Řešit vysokou závislost na ruském plynu zvýšením závislosti na ruském jaderném palivu nám nepřipadá jako úplně inteligentní řešení,“ uvedl.

Tošovský ale oponuje, že podle připravené koncepce by provozovatelé jaderných elektráren museli mít minimálními zásobami jaderného paliva, což v případě krizových situací zajistí hladký přechod na jiného dodavatele. Většina dodavatelů jaderných paliv navíc podle MPO působí v politicky stabilních zemích.

Svaz průmyslu a dopravy ČR připravený návrh koncepce pochválil. „Potřebujeme koncepci, která by ČR zajistila dlouhodobé, bezpečné, spolehlivé a ekonomicky dostupné zdroje. Filozofie aktualizované koncepce k tomu směřuje,“ uvedl jeho prezident Jaroslav Míl.

MPO nyní materiál odešle do meziresortního připomínkového řízení a po vypořádání připomínek bude předložen vládě. MPO zároveň návrh aktualizované koncepce zveřejní na internetových stránkách www.mpo.cz.

Krátce

Lhůta pro nabídky do 2. listopadu

Ministerstvo financí prodloužilo o 20 dní na 2. listopad lhůtu pro podání nabídek v tendru na obří státní zakázku na odstranění ekologických škod v hodnotě přes 100 mld. Kč. V tendru, který je jedním z největších za existence ČR, pokračují tři firmy z původních šesti. MF lhůtu pro podání nabídek prodloužilo již podruhé.

SD nabízejí Skládku Tušimice

Severočeské doly Chomutov (SD) nabízejí majoritní podíl v akciové společnosti Skládku Tušimice. Informaci zveřejnil Deník. Důvodem je podle mluvčího SD Vladimíra Budinského vyčleňování činností, které nesouvisí s těžbou, úpravou a prodejem hnědého uhlí. Těžaři oslovili nejvýznamnější hráče na tuzemském trhu zaměřeném na likvidaci odpadu. Rozhodujícím kritériem je nabídková cena, vítěze komise vybere do konce listopadu.

Severočeské doly Chomutov vlastní 97,8 % akcií tušimické skládky, zbytek je v držení tří měst: Chomutova, Kadaně a Klášterce nad Ohří. Skládku, jejíž výstavbu v prostoru výsypek Dolů Nástup Tušimice SD financovaly, zahájila činnost v srpnu 1996. Do konce loňského roku na ní bylo uloženo více než 800 tisíc m³ odpadu. Životnost skládky je plánována do roku 2041.

Evropské větrné elektrárny

Investice do větrných elektráren na mořích okolo Evropy vyjdou během dalších 20 let na desítky miliard eur. Uvedla to asociace odvětví European Wind Energy Association (EWEA). Dodala, že se odvětví v následujících letech bez pomoci vlád neobejde.

AVE CZ koupila ROPO Recycling

Společnost AVE CZ odpadové hospodářství z rakouské skupiny Energie AG koupila sto procentní podíl ve firmě ROPO Recycling, která má ve Štětí na Litoměřicku provoz na recyklaci papírů a plastů.

Investice do čisté energie

Celosvětové investice do zdrojů takzvané čisté energie ve třetím čtvrtletí letošního roku klesly ve srovnání s předchozími třemi měsíci o 9 % na 25,9 mld. USD (452 mld. Kč). Vyplývá to z údajů výzkumné společnosti New Energy Finance.

Čtete odborný měsíčník **ODPADY**

Ukázkové číslo zdarma si můžete objednat na adrese <http://ib.ihned.cz/predpl/a/nazk.php>

Odpady

Okrouhlá Radouň v referendu odmítla úložiště

Obyvatelé Okrouhlé Radouně na Jindřichohradecku 10. října v místním referendu odmítli případnou výstavbu úložiště jaderného odpadu. Mezi osm vytipovaných lokalit pro sklad vyhořelého jaderného paliva patří skalní masiv v blízkém Lodhěfově. Plebiscitu se zúčastnilo 59,5 % oprávněných voličů, proti úložišti hlasovalo 93 % lidí, řekl Michal Šimůnek ze sdružení Za Radouň krásnější.

Okrouhlá Radouň je už 27. z celkem 36 obcí v šesti vytipovaných lokalitách, jež úložiště v referendu odmítla. Právě kvůli odporu obcí později k vybraným místům přibýly i dva vojenské újezdy – Boletice a Hradiště. Šimůnek připomněl, že podle platného zákona by Správa úložišť radioaktivních odpadů na výsledek referenda brát ohled nemusela, ale veřejně deklaruje, že k názoru obyvatel vybraných lokalit přihlídnou. „Je to politický akt a nedovedu si představit, že by to nějaká vláda vybudovala i přes odpor obyvatel,“ po-

dotkl Šimůnek. Lidé v Radouni se mohli vyjádřit i k chystané stavbě podzemního zásobníku plynu. Proti němu se vyslovila drtivá většina – 90 % voličů. „Zastupitelstvo tak má mandát od občanů veřejně proti zásobníku vystupovat,“ uvedl Šimůnek. Podzemní zásobník plynu chce v katastru obcí Okrouhlá a Kostelní Radouň vybudovat Česká plynárenská. Podle sdružení by měla výstavba v lokalitě podobně drastický dopad jako vznik jaderného úložiště.

Ministerstvo životního prostředí na začátku června stanovilo průzkumné území v blízkosti obou obcí za účelem výstavby zásobníku plynu, obce proti jeho rozhodnutí podaly rozklad. Vhodné místo pro hlubinné úložiště jaderného odpadu vybírá stát už od roku 1993. Obce se ale jeho umístění dlouhodobě brání. Vyhořelé jaderné palivo se zatím ukládá do mezikladů u dukovanské jaderné elektrárny. Trvalé úložiště by se mělo hloubit po roce 2050, fungovat by mělo od roku 2065.

Úsporné zářivky končí v popelnici

V České republice v posledních letech roste obliba úsporných zářivek a nyní je používá více než polovina tuzemských domácností. Vyplyvá z průzkumu, který pro kolektivní systém Ekolamp vypracovala společnost Markent. Bezmála 40 % nefunkčních zářivek ale stále končí v komunálním odpadu, místo aby je lidé odevzdali kolektivnímu systému. Ekolamp proto v Česku rozmístí několik tisíc kontejnerů na tyto světelné zdroje.

Jiří Remr ze společnosti Markent řekl, že zatímco v roce 2006 úsporné zářivky používalo 38 % domácností, tak letos jich bylo již 60 %. Vybavenost domácností těmito zářivkami se podle Remra v příštích letech ještě zvýší, a to i díky plánovanému omezení prodeje klasických žárovek. „Na základě výsledků letošního výzkumu chování spotřebitelů při zacházení s nefunkčním osvětlením jsme vyvinuli nový typ menší sběrné nádoby, která se velmi dobře hodí do interiéru místních úřadů, obchodů s elektrospotřebiči a supermarketů,“ uvedl jednatel společnosti Ekolamp Alexandr Hanousek.

Z průzkumu podle Hanouska vyplynulo, že právě tato místa jsou pro zpětný odběr zářivek a dalších světelných zdrojů nejvhodnější. Tři čtvrtiny respondentů totiž prohlásily, že se jim nechce chodit s nefunkční zářivkou do sběrného dvora.

Do konce letošního roku proto Ekolamp hodlá rozmístit v ČR přibližně 300 nových kontejnerů, přičemž obchodní organizace, státní úřady i školy již projeví zájem o dvě třetiny z nich. Počet kontejnerů společnosti Ekolamp by se v příštích letech měl zvýšit na 3000. „Naším cílem je přiblížit sběrná místa lidem tak, abychom mohli i nadále zvyšovat míru sběru. Samotné informační kampaně nestačí, je třeba vyjít vstříc potřebám domácností,“ prohlásil Hanousek. Podle něj množství nefunkčních úparek v komunálním odpadu za poslední tři roky díky vzdělávání veřejnosti kleslo o více než polovinu.

Podobně se snaží domácnostem zjednodušit likvidaci starých elektrospotřebičů kolektivní systém Asekol, který se stará o sběr vysloužilých výpočetní, telekomunikační a kancelářské techniky, spotřební elektroniky, hraček a vybavení pro volný čas a sport. Asekol dosud rozmístil 4178 nádob na drobná vysloužilá elektrozařízení.

„Je prokázáno, že lidé třídí tím spíše, čím blíže mají sběrné místo. U drobných elektrozařízení to platí dvojnásob. Podle reprezentativního průzkumu z loňska končí v popelnici např. polovina vyhozených elektrických hraček,“ podotkla Hana Ansorgová z Asekol.

Prodej 3,5 mil. tun CO₂ Rakousku

Ministr životního prostředí Ladislav Miko podepsal s Rakouskem dohodu o prodeji 3,5 milionu emisních poukázek na vypuštění oxidu uhličitého. Vyjednaná cena jednotky zůstává důvěrná, stejně jako celkový finanční objem této transakce, sdělil mluvčí ministerstva Jakub Kašpar. Získané prostředky půjdou na program Zelená úsporám, zaměřený na instalace obnovitelných zdrojů energie a investice do energetických úspor v domácnostech, uvedl ministr životního prostředí.

Prolomení limitů těžby uhlí

Ministerstvo průmyslu a obchodu navrhne vládě v souvislosti s návrhem nové Státní energetické koncepce ČR zrušení územních limitů těžby uhlí. To ale nemusí znamenat automatické zahájení nové těžby, řekl ministr průmyslu a obchodu Vladimír Tošovský. Nyní podle ministra ještě nelze říci, jestli budou případným zrušením těžebních limitů dotčeny nějaké obce. Limity těžby uhlí na Mostecku chrání od 90. let před zbouráním obce Horní Jiřetín a Černice. Zastupitelé obou obcí odmítají přes opakované žádosti jednat s těžební firmou Czech Coal, která má o ložiska zájem a chce do zpřístupnění zásob hnědého uhlí za územními limity investovat až 22 mld. Kč. Obyvatelé Horního Jiřetína a Černic odmítli rozšíření těžby a likvidaci svých domovů v referendu před čtyřmi lety.

Podzemní kontejnery v Mostě

V hustě obydlených mosteckých sídlišťích vymění postupně kontejnery na komunální i tříděný odpad za podzemní nádoby. Jako první se dočkají obyvatelé sídliště na Lišším vrchu, komplexní výměnu kontejnerů tam vedení města plánuje do konce roku 2010. Kromě sídlišť počítá radnice s vybudováním podzemních sběrných míst i v dalších částech města.

Na skládce v Želči hořelo

Obří skládku v Želči na Táborsku zasáhl 8. října rozsáhlý požár. Skládku slouží k ukládání odpadu z celého Táborska. Hořela plocha o rozloze jednoho hektaru.

Vyšší daň na igelitky v obchodech

Irsko bylo první zemí, která zavedla daň na igelitové tašky, aby omezila jejich spotřebu. Nyní se vláda rozhodla zdvojnásobit tuto daň až na 44 eurocentů, tedy něco přes 11 Kč.

Příbram chce rekultivovat Květnou

Příbram chce rekultivovat bývalou skládku Květná. Náklady na její likvidaci jsou kolem 55 mil. Kč. Na skládce ukládala odpady v 90. letech firma Idos, která už ale ukončila činnost. Část areálu se potom sanovala, skládka ale zůstala. Ukládat se na ní přestalo zhruba před devíti roky.

Ekologie

Výzkum odhalí, po jakých cestách putují odpadky

Karin Landsbergová z amerického Seatlu o sobě mluví jako o ekologické fanatičce. Proto také pozvala vědce z Massachusettského technického institutu (MIT), aby zkoumali osudy 12 kusů recyklovaného i nerecyklovaného odpadu z její domácnosti. Sledování odpadu pomocí elektronických čidel je součástí projektu, který má odhalit, kudy putují a kde končí odpadky poté, co opustí domácnosti, píše deník The New York Times. Odpadky Landsbergové patří mezi 3000 kusů různého odpadu, které nyní putují světem pod dohledem vědců z MIT.

Sama se tak může přesvědčit, kde skončí její plechovka od fazolí nebo prasklá žárovka. Podle Carla Rattiho z MIT je jedním z bodů projektu ukázat lidem, jaký přímý vliv má jejich počínání na životní prostředí. „Pokud zjistíte, že vaše plastová láhev skončila na skládce pár mil za městem, možná si přistě raději natočíte vodu z kohoutku,“ uvedl Ratti.

Na odvoz a likvidaci odpadu vynakládají města značné úsilí a finanční prostředky. Na projektu se finančně podílí i společnost Waste Management, která se věnuje zpracovávání odpadu po celých Spojených státech. Podle tiskové mluvčí společnosti Lynn Brownové pomůže projekt pomoci zmapovat a zefektivnit její činnost. Kvůli pohyblivým cenám různých

surovin může být pro některé firmy jednodušší se odpadu zbavit, než jej recyklovat. „Uděláji z něj v této zemi něco užitečného? Nebo to všechno semelou a pošlou do Číny, kde se s tím stane bůhví co?“ ptá se Landsbergová. Potrvá několik měsíců, než vědci vyhodnotí výsledky. Některé odpadky cestují velmi pomalu, jiné zase rychle. „Je to velmi vzrušující. Jsme opravdu zvědaví, kam odpadky doputují,“ uvedl Gregory Wessner z Newyorského architektonického svazu, který v rámci výzkumu „vypustil“ své odpadky začátkem září. Jedna z plastových lahví např. doputovala z New Yorku 18,3 mil do města Kearny v New Jersey a je stále na cestě. Velmi důležitý je i výchovný prvek projektu. „Existuje tu určitý paralelní svět odpadu a každé lidské jednání má nějaké následky,“ uvedl Brett Stav z veřejných služeb města Seattle, které denně přepraví 21 tisíc tun odpadu. Podle Stava je důležité, aby si lidé uvědomili, že cesta jejich odpadků nekončí v popelnici před domem. „Pokud se dozvím, že moje odpadky neputují tam, kam myslím, a že jsou recyklovány méně, než předpokládám, možná prostě začnu méně kupovat a méně jich produkovat,“ vysvětlila „ekologická fanatička“ Landsbergová, jak hodlá případně přehodnotit svoje konzumní návyky.

Ekofilm vyhrál britský snímek Architekt odpadu

Mezinárodní festival filmů o přírodním a kulturním dědictví Ekofilm vyhrál snímek Architekt odpadu britského režiséra Olivera Hodge. Líčí život Američana, který přes tři desetiletí staví ekologické domy s pomocí pneumatik, plechovek od piva a skleněných lahví. Mezi dalšími 11 filmy, které ocenila odborná porota, se prosadily i čtyři české snímky, informovala mluvčí Ekofilmu Veronika Dušková. Postavu vítězného filmu – Michaela Reynoldse – lze nazvat nejvýznamnějším světovým architektem odpadu. Přes 30 let s úspěchem staví velmi levné domy, které disponují vlastním zdrojem energie, vody i tepla. V USA ale neustále naráží na různé byrokratické překážky. Režisér Hodge celé tři roky zaznamenával jeho boj s americkými úředníky.

Zvláštní cenou odměnila porota francouzský film Požehnaný hnůj – Neobyčejný příběh hovínka. Zaujalo ji zábavné pojetí nepříliš atraktivní až tabuizované tematiky. V kategorii publicistika a zpravodajství zvítězil německý dokument Komu patří moře? Zápas o poslední zdroje.

Jako nejlepší dokument vyhodnotili odborníci slovenský film Afghánské ženy za volantem,

který natočila režisérka původem z Afghánistánu Sahraa Karimi.

Z českých tvůrců porota ocenila film Evropské pexeso Marie Procházkové, který nejmenší diváky seznamuje s členskými zeměmi Evropské unie. Vyzdvihla také mimořádný umělecký projev čtrnáctiletého Tomáše Daňka, jenž natočil animovaný film Mart'an spasitel. Režisér Jiří Petr si z Krumlova odváží cenu města za putování za krásami české krajiny Natura Bohemica. Studentskou porotu nejvíce zaujal dokumentární film Petra Kašpara Slzy Konga, natočený

během bojů v Demokratické republice Kongo v listopadu 2008.

Festival Ekofilm, který se konal v Českých Budějovicích, v Českém Krumlově a v Třeboni, navštívilo 8000 návštěvníků. I počet filmů byl na 35. ročníku přehlídky mimořádný – 225 snímků ze 40 zemí. Hlavním tématem letošního ročníku byly změny klimatu a jejich souvislosti. Do soutěže postoupilo 53 filmů, které hodnotila šestičlenná mezinárodní porota. Zasedla v ní režisérka Alena Činčerová, architekt Vlado Milunić, režisér Michael Havas, norský režisér Ilja Ruppeldt, režisér Steve Lichta a dramaturg Jacques Génot z Francie.

35. FILM

Pomoc při snižování emisí

Chudé země budou potřebovat přísliby značné finanční a materiální pomoci od rozvinutých zemí, aby bylo na prosincové konferenci OSN možné podepsat smysluplnou dohodu o snižování emisí skleníkových plynů. Uvedli to představitelé Evropské unie a Brazílie. „Každá země musí přijmout zodpovědnost při přebírání nákladů na to, aby se zabránilo, že planeta Země se bude nadále oteplovat tak, jak se otepluje nyní,“ uvedl brazilský prezident Luiz Inácio Lula da Silva. Na výši příspěvků od EU by se měli její představitelé dohodnout už nyní. Evropská komise naznačila, že EU poskytne až 15 mld. eur ročně.

Na čistírny bude třeba 22 mld. Kč

Na dobudování čistíren odpadních vod a kanalizací v povodí dolní Vltavy bude potřeba 22,18 mld. Kč, z toho 18,76 mld. Kč na dořešení čištění vody v Praze, zejména dostavbu Ústřední čistírny odpadních vod (ÚČOV). Při zveřejnění návrhu Plánu oblasti povodí Dolní Vltavy to uvedl Jaroslav Beneš z Povodí Vltavy. Na více než 16 miliard vyčíslil plán náklady na rozšíření a přestavbu Ústřední čistírny odpadních vod na pražském Císařském ostrově. Přes dvě miliardy si vyžádá dořešení čištění vody ve Středočeském kraji, přes miliardu na Vysočině, uvedl Beneš.

Podle materiálu, kterým se před několika týdny zabývala vláda, budou investice na dobudování stavby v metropoli ještě o více než miliardu vyšší a včetně vybudování kalové koncovky dosáhnou 19,85 mld. Kč.

Solární elektrárna v Kroměříži

Solární elektrárna o instalovaném výkonu 5,1 megawattu by mohla stát od pololetí příštího roku na okraji Kroměříže. Investorem je brněnská společnost Goodwill International, která nyní žádá o posouzení stavby na životní prostředí. Zástupce investora František Císař řekl, že náklady na její vybudování se budou pohybovat okolo 400 mil. Kč. „V případě, že půjde vše podle plánu, chceme začít stavět v únoru až březnu. V létě pak počítáme s jejím dokončením,“ podotkl Císař. Solární elektrárna má stát v průmyslové zóně Kroměříže přibližně na deseti hektarech.

Zelená aliance

Volné uskupení Zelená aliance poskytující kompletní finanční a technický servis klientům, kteří chtějí realizovat nízkoeenergetický projekt za pomoci dotace z programu Zelená úsporám, založily Česká spořitelna a čtyři partnerské firmy. Všechny poskytují produkty a služby v oblasti energetických projektů a pomohou klientům se vším, co s čerpáním dotace souvisí: od administrace žádosti přes návrh projektu a jeho energetické hodnocení až po realizaci projektu a financování. Dalšími členy Zelené aliance jsou Knauf Insulation, Ponast, Rehau a Stiebel Eltron.

Česko prodá emisní kredity Španělsku

Ministr životního prostředí Ladislav Miko uzavřel se svou španělskou kolegyní Elenou Manganovou dohodu o prodeji 5 milionů emisních kreditů. Cena, za kterou ministerstvo kredity prodalo, je důvěrná. Platí nicméně, že celkem za letošní prodeje stát získá minimálně 10 mld. Kč, řekl mluvčí ministerstva Jakub Kašpar. Nejnovější obchod nebude pro letošek poslední, chystá se ještě smlouva se Světovou bankou a prodej kreditů další japonské firmě. Výnos z prodeje bude použit v programu zateplování Zelená úsporám. ČR měla na prodej k dispozici celkem 100 milionů jednotek, smlouva se Španělskem je již čtvrtým obcho-

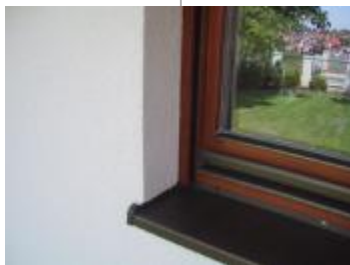
dem. Dvě dohody uzavřelo ministerstvo s Japonci, třetí s Rakouskem. Pro Španělsko je to třetí transakce tohoto typu poté, co loni nakoupilo kredity od Maďarska a Lotyšska.

Emisní jednotky jsou fakticky rozdílem závazku Česka ke kjótskému protokolu o snižování emisí skleníkových plynů a jejich reálného poklesu oproti roku 1990. Podle propočtů ministerstva z minulého roku měla ČR volných asi 150 milionů jednotek. Podle ceny na trhu odhadoval úřad výtěžek prodeje na 10 až 25 mld. Kč. Obchodovat se bude s volnými jednotkami do roku 2012, kdy vyprší platnost kjótského protokolu.

Rada pro šetrné budovy chce certifikaci staveb

Dlouhodobým cílem nově vzniklé České rady pro šetrné budovy je zavedení tržního nástroje pro hodnocení energeticky úsporných staveb. Jeho přijetí lze čekat

ve výhledu jednoho roku až tří let, řekl člen koordinační skupiny rady Petr Kotek ze společnosti EkoWatt. Nové sdružení bude nástroj pro energetické hodnocení staveb vybírat už z existujících modelů uplatňovaných ve světě, Kotek ale nevyloučil ani vytvoření zcela nového nástroje. Mezi zakládajícími členy tuzemské rady jsou společnosti Skanska, Sekyra Group,

Atrea, Edwards & Zuck, Gardiner & Theobald, EkoWatt, Cigler Marani Architects, JRD, Traficon, ZumTobel a Autodesk. Na založení sdružení se podílí také ambasáda USA v ČR. Firmy si od propagace výstavby ekologicky šetrných budov slibují, že v budoucnosti můžou mít „zelené“ stavby na trhu větší cenu než běžné budovy. Česká rada se chce ucházet o členství ve Světové radě pro šetrné budovy. Ta vznikla v roce 1999 v USA. Aktu-

álně sdružuje deset národních rad a dalších 16 zemí, ve kterých rady vznikají.

Alternativní Nobelova cena za ochranu klimatu i léčbu

Letošní alternativní Nobelovu cenu získal klimatolog z Kanady, ochránce pralesů z Konga, novozélandský bojovník proti atomovým zbraním a lékařka chudých z Etiopie. Cena se uděluje od roku 1980. Ziskávají ji čtyři osobnosti či organizace za svou snahu o mír, odzbrojení, ochranu životního prostředí či sociální spravedlnost, které podle kritiků přišly při udělení Nobelových cen zkrátka.

„Letošní nositelé ceny konkrétně ukazují, co se může a musí udělat, aby se omezil změny klimatu, svět se zbavil jaderných zbraní a životně důležitá lékařská péče byla i pro chudé a znevýhodněné,“ zdůvodnila porota své rozhodnutí. Podle porotců je boj proti změnám klimatu „pomalý a nedostatečný“, hrozba jaderných zbraní roste a to, „že tolik chudých lidí trpí léčitelnými nemocemi, je hanba lidstva“.

Jedním z nositelů letošních „Right Livelihood Awards“, jak se alternativní ocenění k Nobelově ceně jmenuje, je kanadský zoolog David Suzuki, který pochází z Japonska. Už léta se snaží prosazovat větší společenskou odpovědnost vědy. Změny klimatu vysvětluje ve svém populárním televizním pořadu, který kanadská televize CBC prodala do 80 zemí. Napsal i 43 knih, z toho 17 pro děti.

Biolog René Ngongo založil v roce 1994 v Kongu organizaci na ochranu životního prostředí Ocean, která bojuje za zachování pralesů v této africké zemi. Ročně na světě zmizí kolem 13 milionů hektarů pralesů. Porota Ngonga ocenila za jeho „odvahu postavit se všem silám, které deštný prales v Kongu ničí“.

Pedagog Alyn Ware začal svůj boj proti jaderným zbraním před dvěma desetiletími vzdělávacími projekty pro novozélandské školáky. V roce 2002 založil mezinárodní sdružení členů parlamentů, které si za svůj cíl zvolilo jaderné odzbrojení a podílelo se na vypracování dohody k tomuto tématu.

Catherine Hemlinová se narodila v Austrálii. V roce 1959 přijela jako ženská lékařka do Etiopie. Se svým manželem založila nemocnici, kde ženy bezplatně léčila. Svou činnost „vrátila zdraví, naději a důstojnost tisícům nejchudších afrických žen“, uvedla porota. Alternativní cenu k cenám Nobelovým založil německo-švédský filantrop Jakob von Uexküll. Letos budou slavnostně předány 4. prosince ve švédském parlamentu.

Porota v letošním roce vybírala z 82 kandidátů ze 46 států. Z rozvojových zemí pocházelo 46 nominovaných.

Bezuhlíková ekonomika

Víc investovat do redukce závislosti na fosilních zdrojích a do nízkouhlíkových technologií doporučuje rozvinutým zemím profesor ekonomie z amerického Wyomingu Edward Barbier. Hlavní autor studie „Celosvětový zelený nový úděl“ (A Global Green New Deal) Programu OSN na ochranu životního prostředí (UNEP) v Praze na fóru vyslanců zelených ekonomik doporučil zemím G 20, aby alespoň 1 % ročního HDP vložily do odtržení se od fosilního hospodaření.

Vznikne jednotný geoportál

Senátoři odsouhlasili vznik jednotného geoportálu. Na něm lidé naleznou prostorová data o území ČR, nejčastěji v podobě map souvisejících s ochranou životního prostředí. Prohlížení map by mělo být zdarma. Úřady budou moct nově sdílet mapy a prostorová data, úspory by mohly dosáhnout až 170 mil. Kč.

Ochranná pásma CHKO se zruší

Senát schválil novelu zákona o ochraně přírody a krajiny, která ruší ochranná pásma současných chráněných krajinných oblastí. Předloha odstraňuje i další nepřesnosti, které vznikly při projednávání minulých změn v zákoně.

Sdružení se mohou soudit o EIA

Senát přiznal obcím a sdružením právo obžalovat se na soud, pokud budou mít pochybnosti o dodržení zákonnosti procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Novelu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nyní dostane k podpisu prezident. Obě komory parlamentu novelu schválily kvůli chystané žalobě Evropské komise na ČR. Sněmovna ji přijala v září ve zrychleném řízení.

Elektromobily Smart ve Francii

Německá automobilka Daimler bude vyrábět verzi malého vozu Smart ForTwo s elektrickým pohonem ve své továrně ve francouzském městě Hambach. Produkce první tisícovky těchto vozů bude spuštěna již v listopadu. K zákazníkům by se tak automobily mohly dostat ještě v letošním roce.

Stanice na zemní plyn

Počet čerpacích stanic na zemní plyn v Praze by se měl do roku 2012 zvýšit ze stávajících čtyř až na 12 čerpacích míst. Ještě v říjnu Pražská plynárenská otevře novou stanici v Modřanské ulici a do konce roku další čerpadlo na Evropské, informoval Jan Žákovec z Pražské plynárenské.